

ความสัมพันธ์ระหว่างผลของการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประเมินโดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน

นายวิโรจน์ คำนึงคุณากร

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-839-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014594

**RELATIONSHIPS AMONG THE EVALUATION OF TEACHING
EFFECTIVENESS OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS
EVALUATED BY THEMSELVES, COLLEAGUES AND STUDENTS**

Mr. Viroj Kumninkunakorn

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research**

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-839-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผลของการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประเมินโดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน

โดย นายวิโรจน์ คำนึ่งคุณากร

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

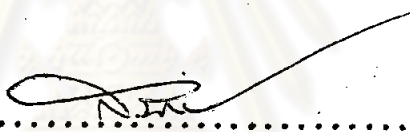
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกันทร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต

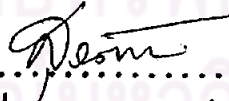

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการ สอววิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

.....
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกันทร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประคอง กรวรรณสุต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผลของการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประเมินโดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน

ชื่อนิสิต นายวิโรจน์ คำนึ่งคุณากร

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกนก

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนที่ประเมินโดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน ศึกษาข้อตกลง-สัมบูรณ์และข้อตกลงสัมพัทธ์ของการประเมินทั้ง 3 กลุ่ม และศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนและเพื่อนร่วมงานที่มีต่อการประเมินประสิทธิภาพการสอน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียน 43 กลุ่ม (จำนวน 831 คน) และ เพื่อนร่วมงาน 43 คน ที่เป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนจำนวน 43 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินประสิทธิภาพการสอน และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เมตริกซ์ลักษณะหลากหลาย-วิธีหลายและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ เมตริกซ์ลักษณะหลากหลาย-วิธีหลาย วิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของผลการประเมินทั้ง 3 กลุ่มและทดสอบภายหลังด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ ทดสอบความมีนัยสำคัญแบบทางเดียวของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของผลการประเมินทั้ง 3 กลุ่ม และวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนและเพื่อนร่วมงาน โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และทดสอบไคสแควร์

ขอคนพบที่สำคัญของการวิจัย คือ

1. การประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมินโดย ครูผู้สอน เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ของแคมป์เบลและฟิสค์ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนลักษณะหลากหลาย-วิธีหลาย ปรากฏว่า คุณลักษณะที่ครูผู้สอนและนักเรียนประเมินได้สัมพันธ์กัน

ไต่แก คุณลักษณะทุกด้าน ยกเว้นด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ซึ่งคุณลักษณะด้านนี้เพื่อนร่วมงาน และนักเรียนประเมินได้สัมพันธ์กันรวมทั้งด้านบุคลิกลักษณะของครู และคุณลักษณะที่ครูผู้สอนและเพื่อนร่วมงานประเมินได้สัมพันธ์กัน ไต่แก ด้านบุคลิกลักษณะของครู และ ด้านเจตคติของครู ต่อนักเรียนและวิชาที่สอน การประเมินคุณลักษณะที่แตกต่างกันของทั้ง 3 กลุ่มแสดงค่าเพียงเล็กน้อย และการประเมินโดยครูผู้สอนเมื่อผลการรับรู้ในทางบวก (Halo effect) น้อยกว่า การประเมินโดยนักเรียน และ การประเมินโดยเพื่อนร่วมงาน

2. การประเมินโดยครูผู้สอนและนักเรียนแสดงข้อตกลงสัมบูรณ์ (ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินที่ไม่แตกต่างกัน) ในข้อกระทงส่วนมากของคุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะของครู ด้านความสามารถทางวิชาการ ด้านวิธีการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และแสดงข้อตกลงสัมพัทธ์ (ความสัมพันธ์ของผลการประเมินที่มีนัยสำคัญทางสถิติ) ในข้อกระทงส่วนมากของคุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะของครู ด้านความสามารถทางวิชาการ ด้านเจตคติของครูต่อนักเรียนและวิชาที่สอน และด้านวิธีการสอน การประเมินโดยครูผู้สอนและเพื่อนร่วมงานแสดงข้อตกลงสัมบูรณ์ในทุกรายข้อกระทง และแสดงข้อตกลงสัมพัทธ์ในข้อกระทงส่วนมากของคุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะของครู และการประเมินโดยเพื่อนร่วมงานและนักเรียนแสดงข้อตกลงสัมบูรณ์ในข้อกระทงส่วนมากของคุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะของครู และด้านวิธีการสอน และแสดงข้อตกลงสัมพัทธ์ในข้อกระทงส่วนมากของคุณลักษณะด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน

3. ครูผู้สอนและเพื่อนร่วมงานมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิภาพการสอน โดยเห็นว่าการประเมินการสอนมีประโยชน์ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการสอน และการบริหารการเรียนการสอนให้เหมาะสม ตัวแปรที่ควรใช้ในการประเมินไต่แก ความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาสาระวิชาที่สอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผลของครู และบุคคลที่ควรเป็นผู้ประเมิน ไต่แก ตัวครูผู้สอนเอง หัวหน้าหมวด นักเรียน เพื่อนร่วมงานในหมวดวิชาเดียวกัน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ

Thesis Title Relationships Among The Evaluation of Teaching
Effectiveness of Secondary School Teachers
Evaluated by Themselves, Colleagues and Students

Names Mr. Viroj Kumninkunakorn

Thesis Advisor Assistant Professor Puangkaew Poonyakanoke

Department Educational Research

Academic Year 1986

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the relationships among the evaluation of teaching effectiveness evaluated by themselves, colleagues and students. To study absolute agreement and relative agreement of rating scores. And to study the opinions of instructors and colleagues toward the evaluation of teaching effectiveness. The sample consisted 43 students' groups (831 students) and 43 colleagues who evaluated 43 instructors' teaching effectiveness from 15 secondary schools of Department of General Education of Ministry of Education in Bangkok. The instruments were The Teaching Effectiveness Rating Scale and The Teaching Effectiveness' Questionnaire constructed by the researcher. The data were analyzed by Multitrait-Multimethod Matrices and analysis of variance of Multitrait-Multimethod Matrices, analysis of variance of the mean of rating scores and post hoc test by Scheffe's method, tested the significant one way relation of Pearson's correlation of rating scores and analyzed the instructors and colleagues' opinions by frequency, percentage and Chi square's test.

The research findings were as follows :

1. The results of teaching effectiveness evaluated by themselves, colleagues and students by Campbell and Fiske's criterion and analysis of variance of Multitrait-Multimethod Matrices showed that Instructors and Students' Ratings were correlated with all traits except Instructors-Students Interaction. But Instructors-Students Interaction and Instructors' Personality were correlated by Colleagues and Students' Ratings. Instructors and Colleagues' Ratings were correlated with Instructors' Personality and Attitude of Instructors toward Students and Subjects. All of Rating Scores were a little discriminant validity. And Instructors' Ratings were less halo effect than Students' Ratings and Colleagues' Ratings.

2. Instructors and Students' Ratings were absolute agreement in items of Instructors' Personality, Academic Capacity and Instructors' Measurement and Evaluation and relative agreement in items of Instructors toward Students and Subjects and Teaching Ability. Instructors and Colleagues' Ratings were absolute agreement in all items and relative agreement in items of Instructors' Personality. And Colleagues and Students' Ratings were absolute agreement in items of Instructors' Personality and relative agreement in items of Instructors-Students Interaction.

3. Instructors and Colleagues' Opinions were no significant difference toward the evaluation of teaching effectiveness. They agreed that the evaluation of teaching was usefulness to improving their teaching and administrative of studying and teaching. The variables to evaluated were Good Organization of The Subject Matter and Course,

Students' Achievement and Instructors' Measurement and Evaluation. And the sources of the evaluation of teaching effectiveness were themselves, Head of Subject Section, Students , Colleagues in Same Subject Section and Academic Affairs of Assistant Principal.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีจากความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกนก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้แนวคิดและขอเสนอหลายประการ ต่อการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ตลอดจนความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และกำลังใจจากเพื่อน ๆ หลายท่าน รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างครูและนักเรียนที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบประเมินเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณ ภัณฑิลาวิทยาลัยที่ใหญ่อนุเคราะห์การวิจัยครั้งนี้เป็นจำนวนเงิน 1,500 บาท

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ ที่สนับสนุนในด้านการศึกษแก่ผู้วิจัยด้วยดี
ตลอดมา

วิโรจน์ คำนึ่งคุณากร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	8
3. วิธีดำเนินการวิจัย	29
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	
ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	101
ข. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	102
ประวัติผู้เขียน	114

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบประเมินประสิทธิภาพการสอน	34
2	จำนวนของแบบประเมินที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง	37
3	สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนและเพื่อนร่วมงาน	39
4	สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน	40
5	รูปแบบของ เมทริกซ์ลักษณะหลากหลาย-วิธีหลาย ของผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมินโดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน	45
6	รูปแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนของ เมทริกซ์ลักษณะหลากหลาย-วิธีหลาย	47
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมินโดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน	50
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมินโดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน	51
9	เมทริกซ์ลักษณะหลากหลาย-วิธีหลาย ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมินโดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน	52
10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของ เมทริกซ์ลักษณะหลากหลาย-วิธีหลายของผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมินโดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน	56
11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของ เมทริกซ์ลักษณะหลากหลาย-วิธีหลายของผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมินโดยตนเองและเพื่อนร่วมงาน	57
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของ เมทริกซ์ลักษณะหลากหลาย-วิธีหลายของผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมินโดยตนเองและนักเรียน	58

13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของ เมทริกซ์ลักษณะหลากหลาย-วิธีหลายของ ผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมินโดยเพื่อนร่วมงาน และนักเรียน	59
14	ขอตกลงสัมพันธระหว่างผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมิน โดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน	60
15	ขอตกลงสัมพันธระหว่างผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนที่ประเมิน โดย ตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน	66
16	จำนวนร้อยละของครูสอนและเพื่อนร่วมงานที่เห็นด้วยกับการประเมิน ประสิทธิภาพการสอน	71
17	จำนวนร้อยละของครูสอนและเพื่อนร่วมงานที่เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์ ของการประเมินประสิทธิภาพการสอน	72
18	จำนวนร้อยละของครูสอนและเพื่อนร่วมงานที่เห็นด้วยกับตัวแปรที่ควร ใช้ประเมินประสิทธิภาพการสอน	74
19	จำนวนร้อยละของครูสอนและเพื่อนร่วมงานที่เห็นด้วยกับตัวบุคคล ที่ควร เป็นผู้ประเมินประสิทธิภาพการสอน	76